

Pondelok 4. mája 2020

Podľa nového usmernenia Ministerstva školstva o organizácii vzdelávania žiakov ZŠ počas mimoriadneho prerušenia školského vyučovania v školách zmeníme vyučovanie slovenského jazyka a literatúry tak, že odteraz budete zadania dostávať 4-krát týždenne: od pondelka do štvrtka (pravdepodobne v tejto podobe: pondelok, streda, štvrtok – slovenský jazyk, utorok - literatúra).

Zapíš si poznámky, nauč sa ich a urob cvičenia.

PRIRAĐOVACIE SÚVETIE

: skladá sa z **dvoch hlavných (rovnocenných) viet**.

Rozoznávame 4 druhy priraďovacích súvetí (podľa vzťahu viet v súvetí):

zlučovacie

: deje **prebiehajú súčasne alebo tesne za sebou**:

Mama varí a otec upratuje.

Do telocvične prišli všetci a cvičili.

Najprv zbledol, potom strašne očervenel.

Zuzka umyla riad, poutierala stôl.

Jednak sa ešte triasla od strachu, jednak ju trápil hlad.

Vety v priraďovacom súvetí zlučovacom sa k sebe priraďujú bez spojky alebo spojkami :

a, i, aj, ani, i - i, aj – aj, ani – ani, príslovkovými výrazmi : **tu-tu, najprv-potom, jednak-jednak, ...**

stupňovacie

: **obsah 2.vety je dôležitejší**, stupňuje sa oproti 1.vete :

Hnev pomúti rozum, ba ho aj odoberie.

Doteraz sa neuzdravil, ba jeho zdravotný stav sa zhoršil.

Všetci prišli, ba aj kvety priniesli.

Spojky : **ba, ba i, ba aj, ba ani, ba dokonca, dokonca aj, ešte aj, nielen – ale aj, ...**

odporovacie

: skladá sa z rovnocenných viet, ktorých **obsahy si navzájom odporujú**. Obsah jednej vety odporuje obsahu druhej vety.

Slúbili, ale neprišli. Obed bol síce hotový, no jesť sa nedal.

Nazrela dnu, lež nič nevidela. Mal prísť Martin na bielom koni, a neprišiel.

Spojky : **ale, no, a (=ale), lež, jednako, a predsa, lenže, ...**

vylučovacie

: je spojenie 2 rovnocenných viet, v ktorých **obsah jednej vylučuje obsah druhej vety**. Deje týchto viet sa navzájom vylučujú. Ak platí jeden, neplatí druhý (a naopak) :

Alebo sa poponáhľáš, alebo ostaneš doma.

Buď svoje slová odvoláte, alebo sa nahneváme.

Prídete, či neprídete?

Alebo poblúdil, alebo sa mu niečo prihodilo.

Spojky : **alebo, buď, či; alebo – alebo, buď – buď, buď – alebo, či – či, ...**

1. Prirad'ovacie súvetie: urč druh súvetia (zlučovacie, stupňovacie, odporovacie, vylučovacie)

1. Ešte viac zbledol, ba aj ozelenel. _____
2. Často si dávam túto otázku a hľadám na ňu odpoveď. _____
3. Jazyk nie je cieľ, ale prostriedok. _____
4. Pôjdeš, či nepôjdeš? _____
5. Najprv mi to sľúbiš, potom to nesplníš. _____
6. V škole bol len dva mesiace, ale už ho všetci poznali. _____
7. Nielenže sa neučíš, ešte si aj drzý. _____
8. Nazrela dnu, lež nič nevidela. _____
9. Pomaly sa obrátil a išiel naspäť. _____
10. Zaplatil by som hned, no nemám peňazí. _____
11. Cez lístie stromov brnklo, zaiskrilo slnko. _____

Precvič si rozlišovanie prirad'ovacích a podrad'ovacích súvetí (v stredu bude z tohoto učiva opakovanie vo forme testu).

2. Urč druh súvetí:

	Prirad'ovacie súvetie	Podrad'ovacie súvetie
Dlho sa pozeral tam, kde prežil krásne chvíle.		
Nielenže je lenivý, ale je aj nepozorný.		
Cítili, ako ich všetkých matka veľmi ľúbi.		
Podali sme si ruky, ba srdečne sme sa aj porozprávali.		
Darmo im rodičia vraveli, že s drogou nie sú žarty.		
Povedali sme im, čo majú urobiť.		
Buď beháva, alebo chodí plávať.		
Do polí vyšli vtedy, keď zem obschla.		
Keď ostarela, nosila poštu po dedine.		
Čakali sme ho, ale on neprišiel.		
Jozef jej posunkom naznačil, aby mlčala.		
Na mieste, kde sme táborili, rástla hustá tráva.		

Svoje odpovede si skontroluj tu.

1.
 1. Stupňovacie
 2. Zlučovacie
 3. Odporovacie
 4. Vylučovacie
 5. zlučovacie
 6. odporovacie
 7. stupňovacie
 8. odporovacie
 9. zlučovacie
 10. odporovacie
 11. zlučovacie

2.

	<i>Priradovacie súvetie</i>	<i>Podradovacie súvetie</i>
<i>Dlho sa pozeral tam, kde prežil krásne chvíle.</i>		x
<i>Nielenže je lenivý, ale je aj nepozorný.</i>	x	
<i>Cítili, ako ich všetkých matka veľmi ľúbi.</i>		x
<i>Podali sme si ruky, ba srdečne sme sa aj porozprávali.</i>	x	
<i>Darmo im rodičia vraveli, že s drogou nie sú žarty.</i>		x
<i>Povedali sme im, čo majú urobiť.</i>		x
<i>Buď beháva, alebo chodí plávať.</i>	x	
<i>Do polí vyšli vtedy, keď zem obschla.</i>		x
<i>Keď ostarela, nosila poštu po dedine.</i>		x
<i>Čakali sme ho, ale on neprišiel.</i>	x	
<i>Jozef jej posunkom naznačil, aby mlčala.</i>		x
<i>Na mieste, kde sme táborili, rástla hustá tráva.</i>		x